

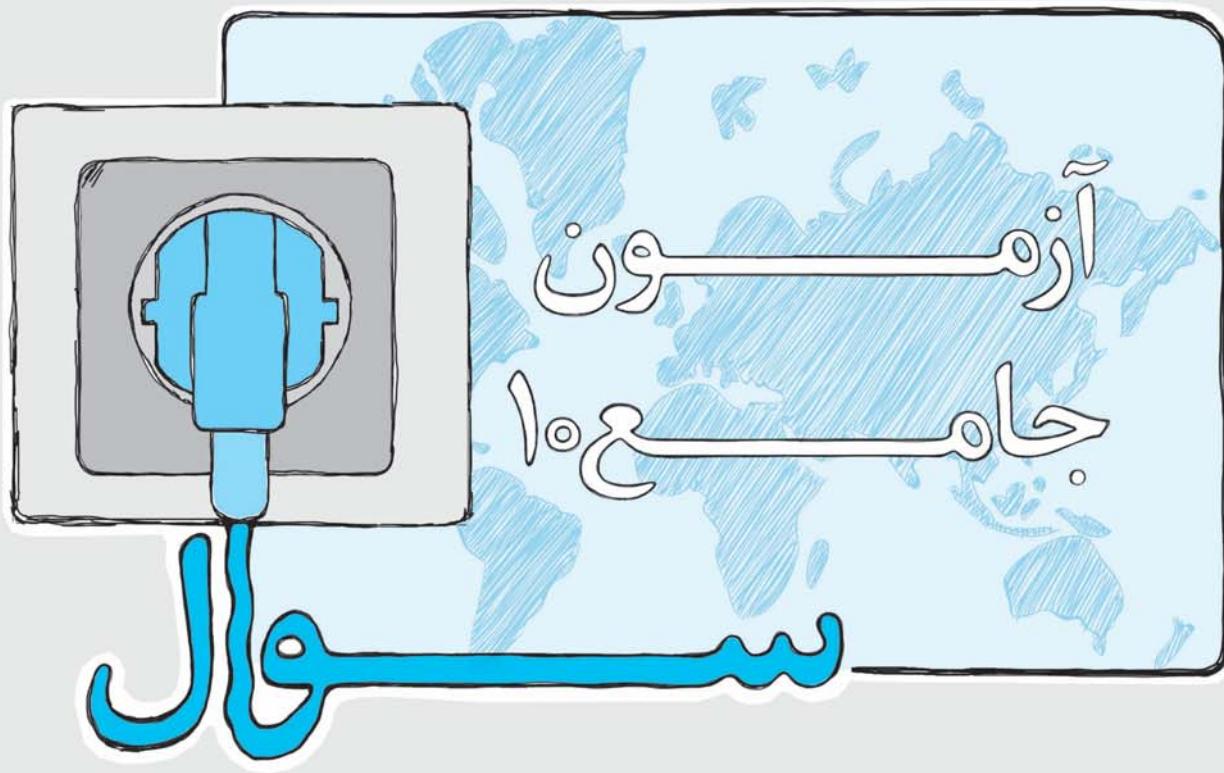
فهرست

آزمون

۷	آزمون جامع (۱)
۱۱	آزمون جامع (۲)
۱۴	آزمون جامع (۳)
۱۷	آزمون جامع (۴)
۲۰	آزمون جامع (۵)
۲۴	آزمون جامع (۶)
۲۷	آزمون جامع (۷)
۳۱	آزمون جامع (۸)
۳۵	آزمون جامع (۹)
۳۸	آزمون جامع (۱۰)

پاسخنامه تشریحی

۴۲	پاسخنامه آزمون جامع (۱)
۴۴	پاسخنامه آزمون جامع (۲)
۴۶	پاسخنامه آزمون جامع (۳)
۴۸	پاسخنامه آزمون جامع (۴)
۵۰	پاسخنامه آزمون جامع (۵)
۵۳	پاسخنامه آزمون جامع (۶)
۵۶	پاسخنامه آزمون جامع (۷)
۵۸	پاسخنامه آزمون جامع (۸)
۶۱	پاسخنامه آزمون جامع (۹)
۶۳	پاسخنامه آزمون جامع (۱۰)
۶۵	پاسخنامه کلیدی

۱- کدامیک از یافته‌های زیر معمولاً در پژوهش‌های شاخهٔ پترولوزی به دست می‌آید؟

(۱) گرانیت‌ها پس از صیقل به عنوان سنگ‌های تزئینی استخراج می‌شوند.

(۲) توزیع غیریکنواخت عناصر، سبب ایجاد رنگبندی متفاوت گرانیت‌ها شده است.

(۳) در اثر دگرگونی گرانیت‌ها، سنگ دگرگون شده گنیس تشکیل می‌شود.

(۴) کانی‌های سنگ گرانیت، پس از فرسایش کامل می‌توانند منشأ پیاسیم خاک باشند.

۲- در ساعت ۳ بعدازظهر، دمای هوا ۱۶ درجهٔ سانتی‌گراد و مقدار بخار آب موجود در هوا ۸ گرم در متر مکعب است. ۲ ساعت پیش رطوبت نسبی در

همین منطقه ۸۰ درصد بود. با توجه به جدول زیر در مدت این ۲ ساعت، کدام رویداد در این منطقه اتفاق افتاده است؟

دما (°C)	۴	۸	۱۲	۱۶	۲۰
بخار آب لازم برای اشباع هوا (گرم در متر مکعب)	۸	۸	۱۱	۱۱	۱۸

(۱) بارش باران

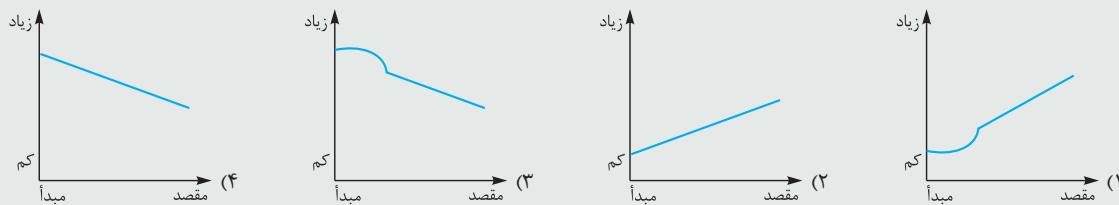
(۲) افزایش دما

(۳) افزایش رطوبت مطلق

(۴) تشکیل شبنم

۳- یک کشتی تحقیقاتی برای اندازه‌گیری تغییرات چگالی آب اقیانوس اطلس، در عرض جغرافیایی ۲۰ درجهٔ شمالی شروع به حرکت می‌کند و مسافت

خود را در عرض ۶۰ درجهٔ شمالی به پایان می‌رساند. نمودار به دست آمده توسط محققان کشتی به کدام نمودار نزدیک‌تر است؟

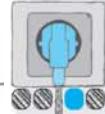
۴- جریان‌های عمیق ناشی از مخلوطشدن گلولای با آب، معمولاً به کدام علت به وجود می‌آیند؟

(۱) حرکت رسوبات نزدیک به لبهٔ فلاتقاره در شب‌قاره به علت زمین‌لرزه

(۲) واردشدن سیلان‌های گل‌آسود به حوضه‌های رسوی متلاظم

(۳) گرمشدن آبهای سرد نواحی قطبی بر اثر فعالیت‌های آذرین

(۴) ورود رسوبات به محیطی که بستر آن بالاتر از بستر دریا باشد.

۵- با فرض ثابت‌ماندن شبیه زمین و مقدار بارندگی، با افزایش کدام‌یک از موارد زیر رواناب بیشتری بر روی زمین جاری می‌شود؟

- (۱) دمای هوا - درصد شیل خاک
- (۲) پوشش گیاهی - درصد شن خاک
- (۳) تراکم خاک - درصد ریگ خاک

۶- در کدام گزینه عنصر مشترک دو کانی، به طور صحیح، مقابل آن‌ها نوشته شده است؟

- (۱) کلسیت و دولومیت: Mg
- (۲) ولاستونیت و الیوین: Ca
- (۳) پیریت و هماتیت: Fe
- (۴) یاقوت و ارتوز: K

۷- کاربرد کدام دو کانی شباهت بیشتری با هم دارند؟

- (۱) گارنت - آمتیست
- (۲) آزیست - کوارتز
- (۳) کرندوم - آپاتیت
- (۴) باریت - یاقوت

۸- با توجه به اطلاعات داده شده در گزینه‌ها، احتمال وجود کدام سنگ آذرین در طبیعت بیشتر از بقیه است؟

(۱) دمای ذوب 600°C تا 1000°C - غلظت نسبی متوسط - سیلیس 40% - ترکیب خنثی

(۲) دمای ذوب 1000°C تا 1200°C - سیلیس 50% - ترکیب بازی - رنگ تیره

(۳) غلظت نسبی بالا - سیلیس 70% - ترکیب بازی - رنگ روشن

(۴) غلظت نسبی پایین - سیلیس 40% - ترکیب فوق بازی - رنگ تیره

۹- احتمال وجود کدام کانی‌ها با هم، در یک سنگ آذرین بیشتر است؟

(۱) ارتوکلاز- پیروکسن - الیوین

(۲) پلازیوکلاز کلسیم‌دار- کوارتز- پیروکسن

(۳) فلدسپات پتاسیم‌دار- بیوتیت - الیوین

۱۰- کدام گزینه در ارتباط با سنگ رسوبی نشان داده شده، صحیح می‌باشد؟

(۱) اندازه بلور کانی‌های آن بین ۲ تا 256 میلیمتر متغیر است.

(۲) تنش‌های برشی و سیمان‌شدنگی نقش مهمی در تشکیل آن دارند.

(۳) جریان‌های آب جاری و امواج، ذرات آن را تا مسافت زیادی حمل کرده‌اند.

(۴) از تجمع قطعات سخت موجودات دریازی حاصل شده است.

۱۱- ذراتی که به صورت باربستری توسط باد حمل می‌شوند، در تشکیل کدام سنگ رسوبی می‌توانند شرکت کنند؟

- (۱) گل سنگ
- (۲) سیلت سنگ
- (۳) ماسه سنگ
- (۴) زغال سنگ

۱۲- در هاله دگرگونی اطراف یک توده آذرین بزرگ،

(۱) تأثیر تأم فشار و گرمای باعث تبلور مجدد کانی‌های موجود می‌شود.

(۲) ممکن است منابع معدنی ارزشمندی مانند تالک و گرافیت تشکیل شود.

(۳) سنگ‌های حاصل، محصول مستقیم گرمای مانگما یا سیالات فعال در حال چرخش می‌باشند.

(۴) جهت‌یافته‌گی کانی‌های تخت، شاخک دوری یا نزدیکی سنگ‌ها به ماده مذاب نفوذی است.

۱۳- مورن‌های جبهه‌ای زمانی تشکیل می‌شوند که

(۱) ذرات شنی در اطراف یخچال تجمع پیدا کرده و ثابت می‌شوند.

(۲) ذرات شنی موجود در بستر یخچال با حرکت یخچال روی هم تجمع پیدا کنند.

(۳) مواد شنی آورده شده به وسیله یخ در جلوی یخچال، در نتیجه ذوب یخ روی هم انباشته شود.

(۴) مواد شنی در کناره‌ها و جلوی یخچال با حرکت‌های ساییدی در نهایت با ذوب یخ روی هم انباشته شود.

۱۴- زمان یک دورگردش سیارک مانکی به دور خورشید برابر $24\sqrt{3}$ سال زمینی است. مدار گردش این سیارک بین کدام‌یک از سیاره‌های زیر قرار دارد؟

- (۱) زمین و مریخ
- (۲) زحل و اورانوس
- (۳) مشتری و زحل
- (۴) مریخ و مشتری

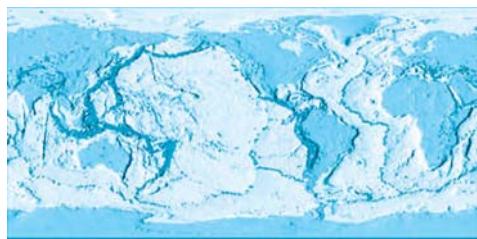
۱۵- اگر بخواهیم شبیه روند تغییرات فشار بر حسب عمق زمین را مرتب کنیم، کدام‌یک از گزینه‌های زیر درست است؟

(۱) هسته داخلی > هسته خارجی > گوشته زیرین > گوشته بالایی

(۲) هسته خارجی > گوشته زیرین > هسته داخلی > گوشته بالایی

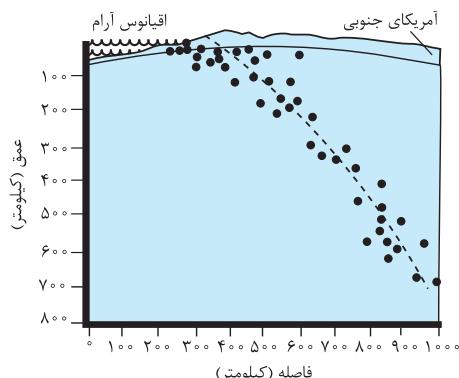
(۳) گوشته زیرین > هسته داخلی > گوشته بالایی > هسته خارجی

(۴) گوشته بالایی > هسته خارجی > هسته داخلی > گوشته زیرین

۱۶- با توجه به شکل مقابل، کدامیک از نتایج مقابله صحیح نمی‌باشد؟

- (۱) نظریه زمین‌ساخت ورقه‌ای با توزیع نقاط لرزه‌خیز جهان هماهنگی دارد.
- (۲) در نزدیکی گودال ماریانا برخلاف نقاط دیگر تعداد زمین‌لرزه‌های بیشتری توسط دستگاه ثبت می‌شود.
- (۳) در محل برخورد ورقه‌های متحرك، زمین‌لرزه‌های بیشتری رخدیده‌اند.
- (۴) فراوانی زمین‌لرزه‌ها و آشفشان‌های انفجاری در مجاورت ورقه‌ای امتدادلغز، زیاد است.

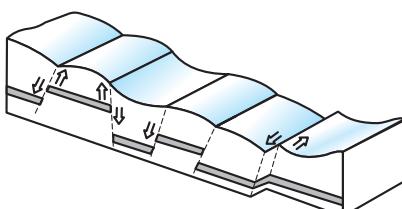

۱۷- با توجه به شکل مقابل، کدامیک از پدیده‌های زیر مشهود است؟

- (۱) بازشدن ورقه لیتوسفری، ذوب‌بخشی، زمین‌لرزه‌هایی که عمق کانونشان از ۷۰۰ km تجاوز نمی‌کند.
- (۲) بسته‌شدن ورقه لیتوسفری، ذوب‌بخشی، زمین‌لرزه‌هایی که عمق کانونشان از ۷۰۰ km تجاوز نمی‌کند.
- (۳) بازشدن ورقه لیتوسفری، ذوب‌بخشی، زمین‌لرزه‌هایی که عمق کانونشان از ۳۰۰ km تجاوز نمی‌کند.
- (۴) بسته‌شدن ورقه لیتوسفری، جزیره قوسی، زمین‌لرزه‌هایی که عمق کانونشان از ۳۰۰ km تجاوز نمی‌کند.

۱۸- می‌توان گفت، ماقمای حاصل از دو ورقه لیتوسفری نسبت به ماقمای حاصل از دو ورقه دارد.

- (۱) همگرایی - واگرایی - پیوندهای موقت کمتری
- (۲) واگرایی - همگرایی - آهن و منیزیم کمتری
- (۳) همگرایی - واگرایی - آهن و منیزیم بیشتری

۱۹- کدام شرایط، سبب تشکیل شکل زیر شده است؟

- (۱) خیس‌بودن لایه‌ها، تنفس کششی، تنفس برشی، نیروی عمودی، فشار جهت‌دار
- (۲) سنگ‌های رسوی، تنفس برشی، تنفس کششی، نیروی دورشونده، نیروی افقی
- (۳) خیس‌بودن لایه‌ها، تنفس کششی، تنفس فشاری، نیروی افقی، نیروی نزدیک‌شونده
- (۴) سنگ‌های رسوی، تنفس فشاری، تنفس برشی، نیروی عمودی، فشار جهت‌دار

۲۰- با توجه به لایه‌های رسوی مقابل، شروع ناپیوستگی هم‌شیب را از کدام دوره باید دانست؟

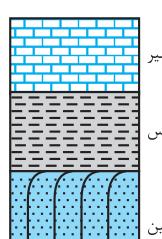
- (۱) کرتاسه
- (۲) دونین
- (۳) پرمین
- (۴) ژوراسیک

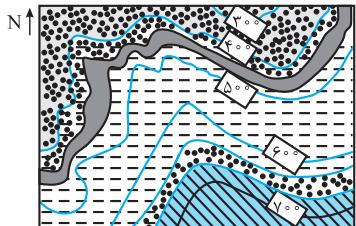
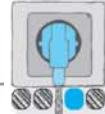
۲۱- بیشتر CO_2 اتمسفری حاصل ترکیب اکسیژن با بوده و نسبت میان کربن ۱۴ به کربن ۱۲ در گیاهان پس از مرگ به این علت تغییر می‌کند

- (۱) C-۱۴ - فرایند اکسیدشدن روی داده و کربن ۱۴ با جذب β به نیتروزن ۱۴ تبدیل می‌شود.
- (۲) C-۱۲ - فرایند اکسیدشدن روی داده و کربن ۱۴ با جذب β به نیتروزن ۱۴ تبدیل می‌شود.
- (۳) C-۱۴ - عمل جذب توسط گیاهان متوقف شده و کربن ۱۴ تخرب می‌شود.
- (۴) C-۱۲ - عمل جذب توسط گیاهان متوقف شده و کربن ۱۴ تخرب می‌شود.

۲۲- احتمالاً کدام عامل سبب شده است تا نسل بازوپایان پالئوزوییک تا به امروز، پایدار بماند؟

- (۱) زندگی در مناطق بدون تغییر و کم‌عمق دریاها
- (۲) وجود دو صدف بالایی و پایینی سخت و سازش با محیط‌های گرم اقیانوسی
- (۳) تغییر محل زندگی به مناطق ساحلی یا عمیق دریا و سازش با محیط‌های مختلف
- (۴) مساعدبودن شرایط آب‌وهایی و ترجیح زندگی بر بستر دریاها گرم و کم‌عمق

۲۳- کدام مورد در محلی که نقشه آن را در مقابل می‌بینید، مشهود است؟

(۱) یک دره و یک رودخانه

(۲) دو ناودیس و یک تاقدیس

(۳) دره‌ای غربی - شرقی بین دو رشته‌کوه

(۴) پنج لایه‌ای افقی با جنس‌های متفاوت

۲۴- فاصله بین دو مدار متواالی روی نقشه‌ای با مقیاس $\frac{1}{250000}$ ، برابر $33/3$ سانتی‌متر در نظر گرفته شده است. اختلاف عرض جغرافیایی این دو مدار چند درجه می‌باشد؟

۹/۵ (۴)

۵ (۳)

۷/۵ (۲)

۸/۸ (۱)

۲۵- مگماهای گرانیتی دارای چند مورد از ویژگی‌های زیر هستند؟

(الف) میکاها و پلازیوکلاز سدیم‌دار را در ترکیب خود دارند.

(ب) ممکن است سرشار از عناصر کرباب باشند.

(ج) در مراحل آخر سردشدن، تفریق مگمایی دارند.

(د) پیوند مؤقت یونی و گرانزوی زیادی دارند.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۱- گزینه ۳

مطالعه نحوه تشکیل، منشأ، رده‌بندی، ترکیب سنگ‌ها، فرایندهای دگرگونی، آتشفشاری و نفوذ توده‌های آذرین در شاخه سنگ‌شناسی آذرین و دگرگونی انجام می‌شود، در حالی که موارد مطرح شده در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) به ترتیب در شاخه‌های زمین‌شناسی اقتصادی، زئوژیمی و رسوب‌شناسی بررسی می‌شوند.

۲- گزینه ۲

با توجه به جدول داده‌شده، میزان رطوبت نسبی هوا در ساعت ۳ بعدازظهر ۷۲ درصد می‌باشد.

۳- گزینه ۲

با توجه به نمودارهای صفحه ۲۵ کتاب سال سوم، گزینه (۲) پاسخ صحیح می‌باشد.

۴- گزینه ۱

اختلاف چگالی آب اقیانوس‌ها در نقاط مختلف، موجب جابه‌جایی آب و تشکیل جریان‌های عمیق می‌شود. یکی از انواع این جریان‌ها، مربوط به اختلاف چگالی، مخلوط شدن گلولای با آب دریا است که در مناطق حاشیه قاره صورت می‌گیرد. این قبیل جریان‌ها را معمولاً در نقاطی می‌توان یافت که رودی گلآلود وارد دریایی آرام می‌شود و یا رسوبات نزدیک لبه فلات قاره بر اثر زلزله به لرزش درآیند و در شبیق‌قاره حرکت کنند.

۵- گزینه ۳

با افزایش شیب زمین، تراکم خاک، شدت و طول مدت بارندگی، مقدار رواناب افزایش می‌یابد اما افزایش دما به علت تبخیر آب‌های سطحی، افزایش پوشش گیاهی و افزایش نفوذپذیری خاک باعث کاهش رواناب می‌شود. ماسه، شن و ریگ نفوذپذیری بالایی دارند، در عوض رس، شیل و شیست نفوذپذیری بسیار ناچیزی دارند.

۶- گزینه ۳

با توجه به این‌که اجسام آهنی از هماتیت (Fe_2O_3) مشتق می‌شوند و ترکیب پیریت به صورت FeS_2 می‌باشد، پس عنصر مشترک آن Fe است. ترکیب شیمیایی سایر کانی‌ها: کلسیت (CaCO_3)، دولومیت ($\text{Mg}, \text{Ca})(\text{CO}_3)_2$ ، ولستونیت (نوعی پیروکسن) (CaSiO_3)، الیوین ($\text{Mg}, \text{Fe})_3\text{SiO}_4$ ، یاقوت (Al_2O_3) و ارتز (KAlSi_3O_8)

۷- گزینه ۱

گارنت و آمتیست (کوارتز بنفس) هر دو در صنایع جواهرسازی کاربرد دارند.

۸- گزینه ۲

با توجه به جدول ۱-۶ کتاب درسی، سنگ‌های بازی (گابرو - بازالت) در دمای ۱۰۰۰ تا ۱۲۰۰ درجه سانتی‌گراد ذوب می‌شوند، غلظت نسبی پایینی دارند، درصد سیلیس ۴۵ تا ۵۲ درصد و رنگ تیره دارند.

۹- گزینه ۳

پلازیکلاز سدیم‌دار، بیوتیت و آمفیبول از کانی‌هایی هستند که در مراحل آخر انجماد ماغما به بلور تبدیل می‌شوند و می‌توانند در کنار هم قرار بگیرند. به طور مثال در گرانیت‌ها و رویولیت‌ها این کانی‌ها به همراه کوارتز، سنگ را می‌سازند.

- ۱۰- گزینه ۲** برش‌ها اغلب از تجمع رسوبات در اثر زمین‌لغزه یا خردشدن سنگ‌ها در امتداد سطح گسل‌ها (که بر اثر تنفس‌های برشی به وجود می‌آیند) و سیمان‌شدنی بعدی آن‌ها تشکیل می‌شوند.
- بررسی ساختار گزینه‌ها** **گزینه ۱** برش جزء سنگ‌های آواری است و از تجمع قطعات و ذرات کانی‌ها حاصل شده نه بلور کانی‌ها.
- برش، جورشدنی ضعیف دارند، بنابراین فاصله حمل آن‌ها کوتاه بوده است.
- ۱۱- گزینه ۳** این سؤال ترکیبی از دو فصل ۷ و ۹ کتاب سال سوم می‌باشد. ذرات ماسه، به صورت باربستری به وسیله باد به حرکت درمی‌آیند. ماسه در طبقه‌بندی دانه‌های رسویی قطری بین $\frac{1}{2}$ تا ۲ میلی‌متر دارد و می‌تواند منجر به تشکیل ماسه‌سنگ‌ها شود.
- ۱۲- گزینه ۳** سنگ‌های حاصل از دگرگونی مجاورتی، محصول مستقیم گرمای ماسگما یا سیالات فعال در حال چرخش است.
- بررسی ساختار گزینه‌ها** **گزینه ۱** فشار در پیدایش این نوع دگرگونی نقش مهمی ندارد. **گزینه ۲** با توجه به فصل آخر کتاب سال چهارم، تالک و گرافیت در محل دگرگونی ناحیه‌ای تشکیل می‌شوند. **گزینه ۳** مقدار آب موجود در ساختار سنگ‌های دگرگون شده به عنوان مقیاس نزدیکی به ماگما در نظر گرفته می‌شود؛ زیرا هر چه سنگ به ماگما نزدیکتر باشد، مقدار آب زیادتری را از دست می‌دهد.
- ۱۳- گزینه ۳** در جلوی یخچال موادی به وسیله یخ آورده می‌شوند که در نتیجه ذوب یخ، آن مواد روی هم انباشته می‌شوند و مورن‌های جبهه‌ای را به وجود می‌آورند.
- ۱۴- گزینه ۲** با توجه به قانون سوم کپلر می‌توان دریافت که فاصله مدار چرخش این سیارک به دور خورشید در محدوده بین مدار واحد نجومی شود:
- $$واحد نجومی = 12 \Rightarrow d^3 = 12 \Rightarrow d = \sqrt[3]{12} = 2\sqrt[3]{3}$$
- با توجه به شکل ۲-۱۱ صفحه ۳۲ علوم زمین، ترتیب شبیه فشار مطابق گزینه ۲ خواهد بود.
- ۱۵- گزینه ۴** در مجاورت ورقه‌های امتداد لغز زمین‌لرزه‌های متعددی رخ می‌دهد ولی در آن نقاط آتشفسان وجود ندارد.
- بررسی ساختار گزینه‌ها** **گزینه ۱** طبق متن کتاب درسی نظریه زمین‌ساخت ورقه‌ای با توزیع نقاط لرزه‌خیز جهان هماهنگی دارد. **گزینه ۲** در نزدیکی درازگodal‌های عمیق، فراوانی زمین‌لرزه‌ها بیشتر از نقاط دیگر است. **گزینه ۳** این گزینه در واقع دلیل زیادبودن تعداد زمین‌لرزه در نزدیکی درازگodal‌های عمیق است. با توجه به آن به علت فراوانی ورقه‌های متحرک و برخورد آن‌ها با یکدیگر در نزدیکی درازگodal‌های، تعداد زمین‌لرزه زیاد است.
- ۱۶- گزینه ۴** این شکل محل برخورد ورقه اقیانوس آرام و آمریکای جنوبی است که پدیده‌های بسته‌شدن ورقه‌لیتوسفری و ذوب‌بخشی در آن مشهود است. نقطه‌های مشکی نشان‌دهنده کانون زمین‌لرزه‌های عمیق است که عمق هیچ‌یک، از 70° کیلومتر تجاوز نمی‌کند.
- ۱۷- گزینه ۴** ماگمای حاصل از واگرایی دو ورقه لیتوسفری، بازالتی بوده و نسبت به ماگمای آندزیتی گرانزویی کمتر و تحرک یونی بیشتری دارد، هم‌چنین میزان آهن و منیزیم آن بیشتر است.
- ۱۸- گزینه ۲** با توجه به شکل و رسوی بودن لایه‌ها: گسل امتدادلغز \leftarrow در اثر نیروی افقی و تنفس برشی گسل عادی \leftarrow در اثر تنفس کششی و نیروی دورشونده گرابن و هورست \leftarrow در اثر نیروی دورشونده و تنفس کششی
- ۱۹- گزینه ۳** با توجه به شکل، یک ناپیوستگی هم‌شبیب بین پنسیلوانین و تریاس وجود دارد (لایه پرمین حذف شده) و دو ناپیوستگی بین لایه تریاس و ترسیر وجود دارد (لایه‌های ژوراسیک و کرتاسه حذف شده‌اند)؛ در نتیجه شروع ناپیوستگی‌ها را از پرمین می‌توان در نظر گرفت.
- ۲۰- گزینه ۴** بیشتر CO_2 اتمسفری، از کربن غیررادیواکتیو (C-۱۲) به وجود می‌آید. تا زمانی که گیاهان و جانوران زنده‌اند، نسبت میان دو نوع کربن در آن‌ها ثابت است اما بعد از مرگ، این نسبت تغییر می‌کند، چون عمل جذب آن‌ها متوقف می‌شود و کربن ۱۴ به علت ناپایداری، شروع به تجزیه می‌کند و نیتروژن ۱۴ را به وجود می‌آورد.
- ۲۱- گزینه ۳** در طول زمان، گونه‌هایی از بازوپایان خود را به مناطق ساحلی، یا عمیق دریا کشانده و با محیط‌های مختلف سازش پایه‌اند. شاید هم، همین قدرت سارگارشدن سبب شده است که نسل چنین بی‌مهرگانی هنوز نیز بعد از این زمان دراز، باقی بماند.
- ۲۲- گزینه ۴** با توجه به این‌که مرز لایه‌ها (کنتاکت) با منحنی میزان موازی هستند، پس نتیجه می‌گیریم که لایه‌ها حالت افقی دارند و ۵ لایه، با جنس مختلف وجود دارد.
- ۲۳- گزینه ۲** فاصله دو نقطه روی نقشه $= \frac{\text{فاصله همان دو نقطه روی زمین}}{\text{مقیاس}}$
- $$\frac{1}{2500000} = \frac{33/3 \times 10^{-5} \text{ km}}{x} \Rightarrow x = 832/5 \text{ km}$$
- درجه $= \frac{832/5}{111} = 7/5$ درجه عرض جغرافیایی اختلاف عرض جغرافیایی هر درجه عرض جغرافیایی تقریباً معادل 111 km است:
- ۲۴- گزینه ۲** همه موارد درست است. ماگمایی گرانیتی مقدار زیادی کوارتز دارند، پس گرانزویی و پیوند موقت یونی زیادی دارند.
- ۲۵- گزینه ۴**

